Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

18.11.2025

EU/338/2025
EU/338/2025-MMM-30

Asiantuntijalausunto; Maa- ja metsätalousvaliokunta 19.11.2025 klo 9.30 / Valtioneuvoston selvitys: Hiilirajamekanismin tuotesidonnaisten päästöjen laskentametodologiaa koskeva täytäntöönpanoasetus;E 92/2025 vp

Hiilirajamekanismilla (CBAM, Carbon Border Adjustment Mechanism) EU:n ulkopuolelta tuleville tietyille tuotteille asetetaan samansuuruinen maksu, kuin EU:ssa valmistettuihin vastaaviin tuotteisiin kohdistuu EU:n päästökaupan toimeenpanon seurauksena. Päästöissä huomioidaan niiden tuotannossa syntyvät hiilidioksidipäästöt. Hiilirajamekanismin keskeisenä tavoitteena on ehkäistä hiilivuotoa ja siten päästöjen siirtymistä EU:n ulkopuolelle. Samalla tarkoituksena on kannustaa kolmansia maita, ulkomaisia valmistajia ja EU-alueen tuojia vähentämään päästöjään.

Työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta on toukokuussa 2025 toteutettu ”Hiilirajamekanismin kansalliset vaikutukset” selvityshanke. Selvityksen mukaan CBAM voi suojata EU:ssa valmistettuja tuotteita päästökaupan ilmaisjaon poistumisen tai vähähiilisemmän tuotannon lisäkustannusten aiheuttamalta kilpailukyvyn heikkenemiseltä. CBAM voi suojata erityisesti energiaintensiivisen perustuotannon yrityksiä, joiden tuotearvoketju valmistuksesta loppukäyttöön on lyhyt ja lopputuotemarkkina on pääasiassa EU:n sisämarkkinoilla.

Komissiolle on siirretty valta antaa täytäntöönpanosäädöksiä laskentamenetelmien osatekijöiden soveltamista. Näihin osatekijöihin kuuluvat tuotantoprosessien järjestelmärajojen ja asiaankuuluvien tuotantopanosten (prekursoreiden), päästökerrointen ja tosiasiallisten päästöjen laitoskohtaisten arvojen määrittely. Lisäksi komissiolle on siirretty valta määrittää ne menetelmät, joilla oletusarvot lasketaan luotettavasti. Komissio jakoi tuotantosidonnaisten päästöjen laskentaa koskevan asetusluonnoksen jäsenmaille 17.10 ja oletusarvoja koskevan liitteen 7.11. Asetuksesta ei ole järjestetty julkista kuulemista.

Jos maahantuoja ei pysty tai halua käyttää toteutuneita arvoja, CBAM-kustannuksen määrittämisessä nojataan kolmasmaakohtaisiin oletusarvoihin. Komissio on valinnut oletusarvojen määrittämiseen konservatiivisen lähestymistavan eli useissa tapauksissa sen menetelmän, jolla päästöt ovat korkeammat. Maksun määrään voi hakea vähennystä EU:n ulkopuolella maksetun päästömaksun perusteella. Konservatiivisesti asetetut oletusarvot nostavat kustannusta voimakkaammin kuin alhaisemmat oletusarvot. Toteutuneet päästöt voivat olla oletusarvoja huomattavastikin alhaisempia. Oletusarvoihin lisätään korotus, joka määritetään myös täytäntöönpanosäädöksessä.

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Maa- ja metsätalousministeriö				
PL 30 00023 Valtioneuvosto	Hallituskatu 3 A Helsinki	0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo.mmm@gov.fi

CBAM-asetuksen mukaan tämä korotus vahvistetaan asianmukaiselle tasolle, jotta voidaan varmistaa CBAM:n ympäristötavoitteiden tinkimättömyys, käyttäen perustana ajantasaisimpia ja luotettavimpia tietoja, myös siirtymäkauden aikana kerättyjä tietoja. Komissio on ehdottanut, että kaikelle CBAM-tuotteille oletusarvojen korotus on 30 %.

Vuonna 2024 suurin EU:n ulkopuolinen ammoniakin tuontimaa Suomeen oli Venäjä ja toiseksi suurin tuontimaa Trinidad ja Tobago. Ammoniakin maailmanmarkkinahinta on vaihdellut vuonna 2025 välillä 300–600 USD/tonni. Nykyarvion mukaan vuonna 2026, ammoniakin tuonnin CBAM-kustannus Venäjältä korotetulla oletusarvolla olisi 120 €/t, ilman 30 %:n korotusta, oletusarvoilla kustannus olisi 60 €/t. Trinidad ja Tobagosta tuodulle ammoniakille CBAM-kustannus olisi vuonna 2026 korotetulla oletusarvoilla 137 €/t ja ilman korotusta 76 €/t. Laskelmiin sisältyy kuitenkin edelleen epävarmuuksia. EU:n päästökaupan vertailuarvot tulevat päivittymään kaudelle 2026–2030.

Valtioneuvoston on todennut Suomen kantana, *että Suomi voi hyväksyä komission ehdotuksen täytäntöönpanoasetukseksi koskien hiilirajamekanismin tuotesidonnaisten päästöjen laskentametodologiaa edellyttäen, että komissio antaa riittävät perustelut oletusarvojen määrittämisestä, korotuksen asianmukaisesta tasosta sekä hiilirajamekanismin käytännön kustannusvaikutuksista vuodesta 2026 alkaen. Suomi kiinnittää huomiota siihen, että oletusarvojen korotus tulisi määrittää asianmukaiselle tasolle tukien mekanismin hiilivuodon torjunnan tavoitteita. Suomi katsoo myös, että korotuksen voimaantuloa asteittain tulisi selvittää. Suomi kiinnittää huomiota siihen, että hiilirajamekanismin tehokas ja oikea-aikainen toimeenpano on tärkeää. Suomi pitää valitettavana, ettei komissio ole järjestänyt asetusluonnoksesta julkista kuulemista, vaikka säädöksellä on vaikutuksia monien eri sektorien yrityksiin.*

CBAM-komitea muodostaa näkemyksen täytäntöönpanosäädöksestä kokouksessaan 24.–26.11.2025. Tavoitteena on, että täytäntöönpanosäädös astuu voimaan 1.1.2026.

Neuvotteleva virkamies Titta Berlin

Jakelu Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta